IJRAR.ORG E-ISSN: 2348-1269, P-ISSN: 2349-5138

INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH AND ANALYTICAL REVIEWS (IJRAR) | IJRAR.ORG

An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಆಡಿ. ಖಚಿಣಘ್ಞ ಕಚಿಣಖಟ

ಧಿಠಳಿಚಿಣಜ ಕಡಿಠಜೆಫಠಡಿ ಠಜೆ ಞಾಚಿಟಟಚಿಜಚಿ

ಉಠತಣ. ಈಬಿಥಿಣ ಉಡಿಚಿಜಜ ಅಠಟಟಜಉಜ,

ಊಣಾತುಟಚಿಞ್ಚುಚಿಜಚಿಠಚಿಟು,

ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವಂತಹ ಅದ್ಭುತವಾದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯೂ, ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿರುವಂತ ಚಳವಳಿಯೂ ಆಗಿರುವುದು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದುದು. ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾಸಬಲೀಕರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಎಂಬ ಜೈವಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಲಿಂಗ ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗವು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿ. ದೈಹಿಕ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಗಂಡು ವಿಶೇಷವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ಗುಣವಾಗಿದ್ದು ಜನಾಂಗದ ಬೆಳವಣಗೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶೇಷ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು, ಕ್ರೋಮೋಸೋಮುಗಳು, ದೇಹ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಶೇಷತೆ ಇರುವುದು ಜೈವಿಕ ಗುಣ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭೇದ ಭಾವಗಳು ಜೈವಿಕ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಆಚರಣೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಲಿಂಗವೂ ಜೈವಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜಗುಣವಾಗಿಯೂ, ಜಂಡರ್ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರ ಚಳುವಳಿ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಘಟನೆ, ವಚನಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಒಂದು ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗ, ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಗಳ ಜನಸಮುದಾಯದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಈ ವಚನಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಭಾಗವೆನಿಸಿವೆ. ವಚನಗಳು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ, ಅನುಭಾವಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆಚಾರ್ಯರು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭಾವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಬಿಡಿಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತಾರ್ರೆ. ಕನ್ನಡ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾಜೋಧಾರ್ಮಿಕ ಆಂದೋಲನವೊಂದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಅದೇ ವಚನಾಂದೋಲನ. ಬಸವಪೂರ್ವಯುಗವೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪತನ ವೈಭವದ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಂದು ರಾಜಸತ್ತೆ, ಮತಸತ್ತೆ, ಪುರುಷಸತ್ತೆಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ "ರಾಜಸತ್ತೆ"ಯ ಪೋಷಣೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಪ್ರಜೆಗಳ ಶ್ರಮ–ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚುತ್ತಿದ್ದರು. "ಮತಸತ್ತೆ"ಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಪದ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಧರ್ಮಗಳ ಮುಖಂಡರು ಭಕ್ತರನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ರೀತಿ "ಪುರುಷಸತ್ತೆ"ಯು ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರಾಜವರ್ಗ–ಪ್ರಜಾವರ್ಗ, ಪುರೋಹಿತವರ್ಗ–ಭಕ್ತವರ್ಗ, ಪುರುಷವರ್ಗಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳೆಂಬ ಸೀಳು ತಲೆದೋರಿ, ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಶೋಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಜೀವನವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮತೋಲನ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ಗರ್ಭಸೀಳಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟಮಾಡಿದ್ದು ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ರುವಾರಿಗಳು ವಚನಕಾರರು., ಅದರ ನಾಯಕ ಬಸವಣ್ಣ.

ವಚನ:–ವಚನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೇ? ಬೇಡವೇ? ಎಂಬ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆದು, 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ವಚನಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ 'ವಚನ ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವೊಂದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅನುಕರಿಸದೆ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ

ಕೇವಲ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಮೂಡಿ ರೂಪಿತವಾದ ಈ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡದ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡವು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ'(ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ,ಪು.1). 'ವಚನ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ 'ಗದ್ಯ'ವೆನ್ನುವ ಅರ್ಥವಾಗಲಿ, ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಏನೋ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ವಚನ'ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥಗಳ ಜೊತೆ ಗದ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ' ಎನ್ನುವ ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರ ಮಾತು ಬಹುಸಂಗತವಾಗಿದೆ. 'ವಚನವೆನ್ನುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪವು ಕನ್ನಡದ ಚಂಪೂವಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ, ಆದರೆ ಚಂಪೂವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನರೂಪವಾಗಿ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಮಾಜೋ–ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳವಳಿಯ ಒಂದು ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು' ಎಂದು ಎಸ್.ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತಾರ್ತೆ. 'ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರವಲು ತಂದದಲ್ಲ; ಅದು ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಾರ್ಜಿತ ಸ್ವತ್ತು. ವಚನಕಾರರು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲ, ಅವರು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಬೇಸಾಯಗಾರರು'(ವಚನಧರ್ಮಸಾರ,ಪು.9) ಎಂದು ಎಂ.ಆರ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 'ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಡುವ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ, ಜಂಗಮವ ನೋಡಿರೆ, ಜಂಗಮದೊಳಗೆ ಲಿಂಗಯ್ಯ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿಪ್ಪ, ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಒಂದೆ ಎಂದುದು ಕೂಡಲಸಂಗನ ವಚನ'(ಬ.ವ.ವ.187).'ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ವಚನವಿಂತೆಂದುದು'(ವ.289), 'ಲಿಂಗವಿರಹಿತನಾಗಿ ಉಗುಳ ನುಂಗಲಾಗದು; ಇಂತೆಂದುದು ಕೂಡಲಸಂಗನ ವಚನ'(ವ.297), ಎನ್ನುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾದ 'ವಚನ' ಪದವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುವ ಜರೂರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಬಸವಣ್ಣನು 'ಆದ್ಯರ ವಚನ ಪರುಷ ಕಂಡಣ್ಣಾ ಅಧರಕ್ಕೆ ಕಹಿ ಉದರಕ್ಕೆ ಸಿಹಿ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ವಚನ ಬೇವ ಸವಿದಂತೆ'(ವ.171)ಎಂದು ರೂಪಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಚನದ ವಿಶೇಷ ಅಥವಾ 'ಮಹತ್ವ'ವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವನು. ಸಿದ್ಧರಾಮನು 'ವಚನ'ವನ್ನು 'ಆದ್ಯರಆಜ್ಞೆ'; ಶಿವನಿಗೆ ಬೆಳಗುವ 'ಜ್ಯೋತಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. 'ಆದ್ಯರ ವಚನವೆಂಬುದು

ಬಹುವೇದ್ಯವಯ್ಯಾ, ನಮ್ಮ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ದೇವರದಾಸಿಮಯ್ಯನು

'ಕರಿಯನಿತ್ತಡೆ ಒಲ್ಲೆ; ಸಿರಿಯನಿತ್ತಡೆ ಒಲ್ಲೆ; ಹಿರಿದಪ್ಪ ರಾಜ್ಯವನು ಇತ್ತಡೆ ಒಲ್ಲೆ; ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಸೂಳ್ನುಡಿಯನೊಂದರಗಳಿಗೆಯಿತ್ತಡೆ ನಿಮ್ಮನ್ನಿತ್ತೆ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥಾ'(ಸ.ವ.ಸಂ.772) ಎಂದಿರುವ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದೆ ವಚನದ ಅನುಭಾವಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ:– ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಪರದೈವ. ಆ ಪತಿಯ ದೇಹ ಇಲ್ಲದಾಗ ಲೋಕ ಸಾಂಸಾರಿಕ ರೀತಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ದ್ದುದು. ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ಅಂದರೆ ಲೌಕಿಕ ರೀತಿಯ ಪತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ, ಅಂಗಸುಖ ಬಯಸದೆ ಭಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮನೋನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ಹೆಣ್ಣು, ಲಿಂಗವೇ ಶಿವನೇ ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ಶಿವಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲಳು. ಅಂಗಸಂಗದಿಂದ

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಾದರೆ ಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಪರಮಾನಂದೋತ್ಪತ್ತಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಜೀವಿ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿ ಇಂಥ

ಪರಮಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಗೇರುವುದೇ ಅದು ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ. ಜೀವಿ, ಅದು ಹೆಣ್ಣೇಇರಲಿ, ಗಂಡೇ ಇರಲಿ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಶಿವಜೀವೈಕ್ಯದ ಈ ಸಾಧನೆ ಭಿನ್ನಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾದುದು. ಕೇವಲ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲದು". ಎಂದು ಎತ್ತರದ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ

ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ಪಡೆದವಳು ಅಕ್ಕ. ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಲಿಂಗಸಮಾನತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಖರ ಶಕ್ತಿಯೊದಗಿ ಬಂದದ್ದು ಶರಣಸಂಕುಲದಿಂದ. ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವಷ್ಟು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು

ಸಂಶೋಧನೆ ಸಾರುತ್ತದೆ.ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಬಂದದ್ದೇ 12ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕವಯಿತ್ರಿಯರಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವೈಚಾರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಉದಾ:-ಒಂದು ಸಲ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಐಕ್ಯವಾಗಲು ಕೂಡಲಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಕರೆಯಲು ಅಪ್ಪಣ್ಣನವರನ್ನು ಕಳಿಸುತಾರ್ರೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇನು? ಇಂತಹ ಭ್ರಮೆ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂತು? ಎಂದು, ಒಂದು ಹಂತದಲಿ ಬಸವಣ್ಣವನರನ್ನೇ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದ ಲಿಂಗತ್ವವನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಹಜೀವನದ ಉತ್ತುಂಗವನು ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಮೇಲಲ್ಲ ಕೀಳಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಂತದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

"ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸತಿ ಪತಿ ಎಂಬ ನಾಮವಲ್ಲದೇ ಅರಿವಿಂಗೆ ಬೇರೊಂದುಂಟೇ?"ಎನ್ನುವ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ
ಸಮಾನತೆಯನ್ನು 'ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಯ' ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೀಳೆಂದು
ಭಾವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ "ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಮೂಡಿ ಬಂದರೆ ಪುರುಷನೆಂಬುವರು ಮೊಲೆ, ಮುಡಿ ಬಂದರೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು, ಹೊಳೆ ಹೊಳೆವ ಆತ್ಮವು ಹೆಣ್ಣೂ ಅಲ್ಲ ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ, ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ." ಎಂಬುದನ್ನು ದೇವರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ತಾಯಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ ಮಗುವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಈ ನಮೋಧರ್ಮ ಕಡಿಮೆ. ಅಂತೆಯೇ "ಮೊಲೆ ಮುಡಿ ಬಂದಡೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಬಂದಡೆ ಗಂಡೆಂಬರು ನಡುವೆ ಸುಳಿವ ಆತ್ಮನು ಹೆಣ್ಣೂ ಅಲ್ಲ ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥಾ!" ಈ ಉಭಯ ಜ್ಞಾನ ಹೆಣ್ಣೋ ಗಂಡೋ ನಾಸ್ತಿನಾಥ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ 'ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ' ಒಬ್ಬಳು. ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ ಜೈವಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತರತಮಗೊಳಿಸಿ, ಅಂತರ್ನಿಹಿತ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶರಣರ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆಯ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

"ಗಂಡು ಮೋಹಿಸಿ ಹೆಣ್ಣ ಹಿಡಿದಡೆ ಅದು
ಒಬ್ಬರ ಒಡವೆ ಎಂದು ಅರಿಯಬೇಕು.
ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸಿ ಗಂಡು ಹಿಡಿದಡೆ
ಉತ್ತರವಾವುದೆಂದರಿಯಬೇಕು?"

ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ 'ಈ ಎರಡರ ಉಭಯವ ಕಳೆದು ಸುಖಿ ತಾನಾಗಬಲ್ಲಡೆ ನಾಸ್ತಿನಾಥನು ಪರಿ
ಪೂರ್ಣನೆಂಬೆ' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಗೊಗ್ಗವೆಯ ಮನದ ಮೂಲೆಯಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಮೋಹದ ಹಿಂದಣ ತಾರತಮ್ಯದ
ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಣ್ಣಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತಾಳ್ತೆ. 'ಮೋಹ'ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಿಂದಿರುವ ಪುರುಷ ಪಾರುಪತ್ಯವನ್ನು,
'ಒಡವೆ'ಯೆನ್ನುವ ರೂಪಕವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ ಉತ್ತರದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೋಹ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಬ್ಬರ ಒಡವೆ(ಸ್ವತ್ತು, ಸ್ವಂತ, ಮೀಸಲು) ಎಂಬುದಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಸರಳವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದರೆ ಅದು ಅವನ ಒಡವೆ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದರೆ ಉತ್ತರವನ್ನಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಲ್ಲಿಯ ಆತ್ಮ
ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದು ದೈಹಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಣಿಸಿ ಭೇದ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಇತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರುತಾರ್ರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ, ಚಂಚಲೆ, ಎಂಬುವ ಸನಾತನವಾದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಉತ್ತರವಾದವರು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು. ಇಂತಹದ್ದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ನಿದರ್ಶನ ಏನೆಂದರೆ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಗಂಡ ಒಮ್ಮೆ ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಮನೆಗೆ ತಂದಾಗ, ಈ ರೀತಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆನೀಡುತಾಳ್ತೆ.

ಆಸೆ ಎಂಬುದು ಅರಸಂಗಲ್ಲದೆ ಶಿವಭಕ್ತರೆಗೆ ಉಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ?
ರೋಷವೆಂಬುದು ಯಮದೂತರಿಗಲ್ಲದೆ ಅಜಾತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ? ಈಸಕ್ಕಿಯಾಸೆ
ನಿಮಗೇಕೆ? ಈಶ್ವರನೊಪ್ಪ ಮಾರಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೂರ ಮಾರಯ್ಯಾ.

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಯಕ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದವರು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಿವುದು ಅರಸರಿಗೆ, ಆಳುವವರಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಆಸೆ ಎಂಬುದು ತೀರಲಾರದ ದಾಹ. ಅವರಿಗೆ ಆಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಂದಿಗೂ

ಮುಗಿಯುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಆಸೆಯೆಂಬುದು ಅರಸರ ಸೊತ್ತು. ರೋಷವೆಂಬುದು ಯಮದೂತರ ಸೊತ್ತು. ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು(ಆಸೆಯನ್ನು)ಬಿಡಬೇಕು. ಎನ್ನುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದೊಳಗಿರುವ, ಪುರುಷತ್ವದ ಮೇಲಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಅಂದಿನ ಅರಿವಿನ ವಿಸ್ತಾರವು ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಉಂಟಾಗಿರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕತೆ:–ಇಡಿಯ ವಚನ ಸಮುದಾಯವು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಜೀವಪರವಾದ ಅಲೋಚನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ, ಜನವಿರೋದಿ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ, ಜೀವವಿರೋದಿ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಾ, ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದ 'ಅಸ್ಮಿತೆ'ಯನ್ನು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುವ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಎನ್ನ ನಡೆಯೊಂದು ಪರಿ, ಎನ್ನ ನುಡಿಯೊಂದು ಪರಿ,
ಎನ್ನೊಳಗೇನೂ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ,
ನುಡಿಗೆ ತಕ್ಕ ನಡೆಯ ಕಂಡಡೆ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೊಳಗಿಪ್ಪನಯ್ಯಾ.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಜೀವಜಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆನೆಸಿರುವ ಮಾವನ ಜೀವಿಯು ಮೊದಲ ಹಸಿವಿನ ಹುಡುಕಾಟದ ಹಂತದಿಂದ ದಾಟಿ, ಸಮೂಹ ಜೀವನದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಅವನಿಗೆ ದೊರಕಿದ ನಂತರ, ಜೀವಪರವಾಗಿದ್ದವನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಕೇವಲ ಅವನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ, ಶಾಶ್ವತ ದಾಖಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದ ಆಧುನಿಕ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಯು ಅವನಿಗೆ ಸಿಗುವಂತಹ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೂ, ಸಮೂಹದೊಳಗಿನ ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಗೂ, ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯ ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಗೂ, ತಾನು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕ ನಂತರದ ಅವನ ನಡೆತೆಯ ರೀತಿಗೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ದೇಹ, ಮನೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಬಣ್ಣ, ಅತ್ಯಾದುನಿಕ ವೆನಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಅವನು ತನ್ನ ಒಳಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬಾ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರು ಅನೇಕಾನೇಕ ಅವಗುಣಗಳ ಆಗರವಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಕೂಡ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ಹೆಸರು, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ, ತನ್ನ ಕುರುಹುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ.. ಜೀವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಹತ್ವವಿದೆ., ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಕನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಬದುಕುವಂತೆ ಅಲೋಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಣ್ಣ
ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲಾರದ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿರುವುದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಂದೇ ಟೀಕಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು:

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ. ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು–2018.

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ.(ಪ್ರ.ಸಂ.) ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ ಒಂದು– ಕರ್ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಸಂಪುಟ–ಕಾಂಡ: ಒಂದು–ಘಟಸ್ಥಲ ವಚನಗಳು, ಭಕ್ತಸ್ಥಲ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ., ನಾಗರಾಜ ಕಿ.ರಂ.(ಸಂ).,
ವಚನ ಕಮ್ಮಟ., ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು–2018.